

අස්ගිරි ගෙඩිගේ විහාරයෙහි ඉදිකිරීම් තාක්ෂණය පිළිබඳව අධ්‍යයනයක්

පී. ඒ. එස්. ප්‍රනාන්දු

පුරාවිද්‍යා සහ උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයන අංශය, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය
pasfernando6@gmail.com

මෙරට වාස්තුවිද්‍යාත්මක ඉදිකිරීම් අතර ගෙඩිගේ සම්ප්‍රදාය විශේෂ ශෛලයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. අස්ගිරි ගෙඩිගේ විහාරය මහනුවර දළඳා මැදුර ආශ්‍රිතව ඇති විහාරස්ථාන අතර ඉපැරණිම විහාරයක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය. ගම්පොළ රාජධානියේ 3 වන වික්‍රමබාහු රජු දවස මෙම විහාරය ඉදි කර තිබේ. ක්ෂේත්‍ර ගවේෂණ ප්‍රමුඛ කරගත් මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වූයේ අස්ගිරි ගෙඩිගේ විහාරයෙහි ඉදිකිරීම් තාක්ෂණ විමසා බැලීම ය. අස්ගිරි ගෙඩිගේ විහාරයෙහි ඉදිකිරීම් මාධ්‍යයන් ත්‍රිත්වයක් භාවිත කර ඇත. ඒ පාෂාණ, ගඩොල් හා බදාමය ය. ගෙඩිගේ විහාරය ඉදිකිරීමේ දී ඉදිකිරීම් මාධ්‍යය යොදාගැනීම ඒ ඒ ප්‍රදේශයට අනුව වෙනස් වන බව මෙම අධ්‍යයනය මගින් අනාවරණය විය. අමුද්‍රව්‍ය තෝරාගෙන ඇත්තේ පහසුව ලබාගත හැකිවීම, ප්‍රාදේශීය දේශගුණ හා කාලගුණ තත්ත්වයන් ආදිය පාදක කරගනිමිනි. පාෂාණ භාවිතය හරහා ශක්තිමත් බව, කල්පැවත්ම, කෘමීන්ගෙන් ආරක්ෂා වීම, බාදනය වැළකීම සහ තෙතමනය අවම කිරීම අපේක්ෂා කර තිබේ. මෙහි බදාමය සකසාගැනීම සඳහා කිරිමැටි, වැලි, මැලියම් විශේෂ භාවිත කර තිබේ. ඒ තුළින් බන්ධනය ශක්තිමත් වීම සහ බාදනය වැළකීමට උත්සහ කර තිබේ.

මෙම විහාරයෙහි සඳකඩපහණ, ගජසිංහ රූප, දොරටුපාල රූප සහ ප්‍රතිමාගෘහයේ ගාම්භීරත්වය තුළින් ගෙඩිගේ විහාරයෙහි පැරණි දක්ෂ ගල් වඩුවාගේ හසල කුසලතාවය මැනවින් විදහා දක්වයි. ශිලා මාධ්‍යයෙන් පාදම නිර්මාණය කිරීමේ දී ගොඩනැගිල්ලේ බර භූමියේ විශාල ක්ෂේත්‍රයක් මත සමසේ බෙදා හැරීමට ශිල්පීන් සමත්ව තිබේ. ශිලා මාධ්‍යයෙන් තනා ඇති වන්දුවංක හැඩයෙන් යුත් ප්‍රධාන උළුවස්ස තුළින් ගොඩනැගිල්ලේ පීඩනය දෙපසට විසිර යෑම සිදු කරයි. මෙහි බිත්ති නංවා ඇත්තේ පාෂාණ මාධ්‍යයෙනි. සෘජුකෝණාස්‍රාකාර හැඩයට කපා ගත් පාෂාණ කුට්ටි භාවිත කර ඇත. පාෂාණ මුට්ටු, අලංකාර බොරදම්, වැද්දුම් තාක්ෂණය මෙම නිර්මාණය පුරා දැකිය හැකිය.

ගෙඩිගේ විහාරයෙහි නිර්මාණය සඳහා ලෝහවල දායකත්වය අතිමහත් ය. පාෂාණ විභේදනය කිරීමට, ඔපමට්ටම් කිරීමට යකඩ කුඤ්ඤ, නියන් කටු මේ සඳහා භාවිත කළ බවට පැහැදිලි සාධක හමු වේ. ගෙඩිගේ විහාරය දකුණු ඉන්දීය ආභාසය සහිතව නිර්මාණය වූවක් බව ද හඳුනාගනු ලැබිණි. තව ද මෙම සම්ප්‍රදායේ වෙනත් ගොඩනැගිලි හා සැසඳීමේදී ඉදිකිරීම් තාක්ෂණය හා ඉදිකිරීම් මාධ්‍යයන් ප්‍රාදේශීයව වෙනස් වී ඇති බව මෙම අධ්‍යයන ප්‍රවේශය මගින් තහවුරු විය.

ප්‍රමුඛ පද : වාස්තුවිද්‍යාව. ගෙඩිගේ, ඉදිකිරීම් මාධ්‍යය